

Zo hebben we weer even kunnen stilstaan bij een paar gebeurtenissen uit vroeger tijd wat ook de bedoeling is van onze vaste rubriek "een kiek van toen". Wilt u zelf ook graag een foto geplaatst hebben en hij is geschikt om geplaatst te worden, belt u mij en ik kom de foto ophalen.

Jaap de Kock.

Voorjaarsliedje

Nog is het buiten kil en guur;
Nog gloeit het glimmend kolenvuur
Ons binnen het koestrend tegen.
Nog stormt het soms door 't dorre hout
Van 't kaal plantsoen, van 't slapend woud
En langs de stille wegen.

Nog dwarreld soms de sneeuwvlok rond
En dekt den killen, naakten grond
Met sobre, witte wade.
Nog valt soms hagel klettrend neer;
Nog komt in 't onverkwardijk weer
Ons 't winterpak te stade.

En echter zijn in bosch en veld
Reeds enkle boden aangesneld
Van 't vriendelijk getijde,
Reeds klinkt - nog schaars! - een zoet gefluit,
Een heldre toon, een lief geluid,
Een stemgalm, rein en blijde.

Reeds heft, hoe 't ook verwondren moog,
Een enkel bloempje 't kroontje omhoog
Braveerend storm en koude;
Alsof die jeugdige overmoed
Nooit door een bloempje werd geboet -
Geen bloempjen ooit berouwde!

Reeds zwelt de knop aan struik en boom,
Waarbinnen, dromend zoeten droom,
De teedre blaadjes slapen.
Reeds vliegt een moedig vlindertje uit,
Wijl sneeuwbloem zacht haar klokje luidt,
Tot benglen als geschapen!

Nog is het buiten kil en guur;
Nog koestren w' ons bij 't glimmend vuur
De huiverende leden.
Maar 't wordt ons vriendlijk weer gemeld:
Straks, is het feest in bosch en veld,
Als Lente weer komt aangesneld
Met zachte, lichte schreden!

Van de redactie.

De tijd gaat snel, de vijfde uitgave van ons verenigingsblad ligt al weer voor u. Aan de zomeravondwandeling en het gezellig samenzijn onder de schild bij Hans van Krieken denk ik met plezier terug. De opkomst was boven verwachting. Zonder de medewerking van het bestuur van de Hervormde kerk, galerie "Hans Huijs" en het openstellen van de monumentale boerderij van Hans van Krieken zou de zomeravond minder geslaagd zijn geweest. Na de zomeravondwandeling was er een gezellig samenzijn. Dittie van Zee-van Arendonk, Jaap de Kock en Gerrit Sterrenberg vertolkten prachtige voordrachten.

Eén van onze oudste leden, Jan van Zee, sprak over vroegere tijden en vertelde over zijn deugden en ondeugden. Al met al een geslaagde avond. In nummer drie van ons verenigingsblad werd melding gemaakt van een te veilen archief van de familie Bierman en de heerlijkheid "Den Engelenburg" te Herwijnen. Deze veiling vond plaats in het veilinghuis 'Beijers" te Utrecht. Helaas, voor onze jonge vereniging veel te duur. We hadden even aan onze historie mogen ruiken. Enkele maanden later ontvingen wij een brief van historisch antiquariaat Van der Steur te Haarlem die ons het Biermanarchief te koop aanbod. Besloten werd het archief uit privé middelen te kopen. Tijdens de algemene ledenvergadering in april vertelde ik over het bestaan van het Biermanarchief en dat het van historisch belang was dat het archief in zijn totaliteit bij elkaar moest blijven. Maar dat het voor de vereniging financieel niet haalbaar was om dat archief echt veilig te stellen voor het nageslacht.

In de pauze werd ik benaderd door een lid van onze vereniging die mij nadrukkelijk verzocht om het Biermanarchief veilig te stellen en dat die persoon garant zou staan voor de financiën op één voorwaarde, dat die persoon anoniem wenste te blijven. Terwijl ik dit schrijf schiet mij een spreuk te binnen over het nut van de geschiedenis:

"Een volk dat zijn historie verwaarloost, legt door deze nalatigheid zelve de bijl aan de wortels van zijn nationaal bestaan."

Het Biermanarchief dat uit 240 dossiers bestaat en een tijdperk bestrijkt van 1696 tot en met 1903 is geïnventariseerd door streekarchivaris Ron van Maanen en is ondergebracht in het streekarchief West-Betuwe. Het Biermanarchief blijft overigens eigendom van de Historische Vereniging "Den Ouden Dijk".

Van de tweeduizend gulden die de Vervoornstichting beschikbaar heeft gesteld zijn nog enkele dossiers opgespoord en aangekocht. Ook heeft onze vereniging een gedenkpenning aangekocht van Graaf van den Bosch. Een levensbeschrijving van Van den Bosch vindt u elders in dit verenigingsblad. Op 15 oktober 1997 zal de streekarchivaris Ron van Maanen een lezing over het Biermanarchief houden. Op die avond zal er ook een film vertoond worden over de bijna watersnood in 1995. Ik hoop u dan ook op die avond te mogen begroeten.

Marinus van Maaren.

Inhoud.

	<u>blz.</u>
Van de redactie	1
Inhoud	2
Informatie bestuur	3
Cultuur contra propaganda	4
De neringdoeners	8
De polder Vuren en de Herwijnnense boezem	15
Nieuw boek door Aart Bijl	19
Johannes van den Bosch	20
Een kiek van toen	27

Informatie bestuur.

Het bestuur van de historische vereniging "Den Ouden Dijk" Herwijnen is als volgt samengesteld:

Voorzitter:

de heer M. van Maaren
Achterweg 76, 4171 BD Herwijnen
tel. 0418 - 581594

Secretaris:

mevrouw M. Pelle-van Ooijen
Meidoornlaan 23, 4171 AN Herwijnen
tel. 0418 - 582527

Penningmeester:

de heer J.P. Kwakernaak
Kromme Akkers 21, 4171 BM Herwijnen
tel. 0418 - 581723

Bestuurslid:

mevrouw D. van Zee-van Arendonk
Graaf Reinaldweg 3, 4171 LC Herwijnen
tel. 0418 - 582246

Bestuurslid:

de heer J. de Kock
Meikampgraaf 8, 4174 LB Hellouw
tel. 0418 - 581391

Redactie verenigingsblad:

de heer M. van Maaren
Achterweg 76, 4171 BD Herwijnen
tel. 0418 - 581594

de heer J.P. Kwakernaak
Kromme Akkers 21, 4171 BM Herwijnen
tel. 0418 - 581723

Typewerk verenigingsblad:

mevrouw M. Pelle-van Ooijen

De contributie bedraagt f 15,- per jaar inclusief verenigingsblad.
Bankrekeningnummer 36.67.12.314, t.n.v. historische vereniging "Den Ouden Dijk" Herwijnen.

De vakbond Ned. Ver. van Fabrieksarbeiders(sters) - verder aan te duiden als vereniging - hield zich niet alleen bezig met 'zuivere' vakbondsactiviteiten. In de jaren twintig en dertig organiseerde men ook zogenaamde 'kunstavonden' en filmvoorstellingen. In vele gemeenten stuitte dit op geen bezwaren, anders lag het in Herwijnen. Voorbeelden hiervan zijn een filmvoorstelling uit 1929 en een kunstavond uit 1934. Op 14 november 1929 verzocht de afdeling Herwijnen om een lokaal van de openbare lagere school te mogen gebruiken voor het vertonen van 4 films op 18 februari 1930. Dit waren 'We gaan naar buiten' (komische film), 'Ons eerste kampfeest' (jeugdkampfeest te Huizen 1929 van fabrieksarbeiders(sters)), 'Een reis door de Beiersche Alpen van Obersdorff naar Berchtesgaden' en 'De Moeder' (een Russische verfilming van Maxim Gorki's boek). Deze films waren goedgekeurd door de Rijks Centrale Film-Keuringscommissie. Het café 'Waalzicht' zou niet geschikt zijn voor een filmvoorstelling vandaar dat men een schoollokaal wilde gebruiken. Het verenigingsleven te Herwijnen maakte in deze jaren veelvuldig gebruik van de schoollokalen voor vergaderingen, opvoeringen, repetities e.d. De filmvoorstelling te Herwijnen maakte deel uit van een film-rondreis langs circa 160 afdelingen van de vereniging. Men maakte hierbij gebruik van 2 brandvrije koffer-kinotoestellen merk Ermenan. Het college van burgemeester en wethouders wees het verzoek af omdat naar hun mening de filmvoorstelling min of meer propaganda was voor 'een bepaalde politieke partij'. Vermoedelijk werd hier op de S.D.A.P. (Sociaal Democratische Arbeiderspartij) gedoeld.

Op 20 januari werd een nieuw verzoek ingediend. Men vroeg het college haar besluit te heroverwegen. Indien dat bij haar standpunt bleef zou aan circa 250 ingezetenen een 'aangenamen en leerzaam' avond tegen zeer lage entreprijs (25 ct. per persoon) worden onthouden. De afdeling Herwijnen telde circa 120 leden. Door een van de bestuurders van de vereniging werd ook een gesprek met de burgemeester gevoerd. Duidelijk was gemaakt dat men met de filmvoorstellingen absoluut geen politiek wilde bedrijven. Zonder enige problemen waren al enkele jaren dergelijke filmvoorstellingen in nabijgelegen gemeenten als Brakel, Gameren, Gorinchem, Haafden, Heukelum en Geldermalsen georganiseerd. In Gameren was hiervoor ook een schoollokaal gebruikt. Door de burgemeester zelf was tijdens het gesprek het café 'Waalzicht' als ongeschikt verklaard. Het college bleef echter bij haar standpunt, het schoollokaal werd niet verhuurd, met het geven van de filmvoorstelling in het café 'Waalzicht' had men echter geen problemen

NEDERLANDSCHE VEREEN. VAN FABRIEKARBEIDERS(STERS)
AFDELING

UITNODIGING tot het bijwonen van onzen KUNSTAVOND
1933, des avonds uur

op in
Met medewerking van: **ANDRÉ MENIST** - Pianist, Tooneelspeler
EDDY ELSAS - Violist, Tooneelspeler
JOHAN BLAZER, Violoncellist, Tooneelspeler
Mej. **TRUCE INPIJN**, Zangeres, Tooneelspeelster

Spreker:
Toegangsprijs 30 cent p. pers. verh. met pl. bet. op publ. vermakelijkd.

PROGRAMMA:

1. Internationale De Geyter
2. Marschlied der Fabrieksarbeiders Hans Eisler
3. Fragmenten uit de Opera "Faust" Ch. Gounod
Te spelen door het trio A. Menist, E. Elsas en J. Blazer
4. An der Schönen Blauen Donau Joh. Strauss
Zang door Mej. Truce Inpijn
5. a. De Steenblikker Margot Vos
b. "Staat op" A. van Collem
Voor te dragen door André Menist
6. "Indische Liedesroep", uit de Operette "Rose-Marie" Friml
Te zingen door Mej. Truce Inpijn
7. a. Nocturne Chopin - Wilhelm
b. Hejre Kati (Czardas) Jenő Hubay
Violoncel te spelen door Eddy Elsas
8. De Soldaten A. van Collem
Voor te dragen door André Menist
9. "Pompadour-Scène" Truce Inpijn
10. a. Andacht Popper
b. Menuet Valensin-Danbé
Cellon te spelen door Joh. Blazer
11. "Een avontuur met den laatste trein" Otto Zeegers
Voordracht door André Menist
12. Propagandaredo
13. "Eer gaat een Kemel"

Een kluchtige vertooning in 1 bedrijf door Otto Zeegers - PERSONEN:
César Gier, een oude wrek André Menist
Klaartje, zijn nicht Mej. Truce Inpijn
Gover, haar broer Eddy Elsas
Jaap, haar verloofde Joh. Blazer

PAUZE

14. "Straatzangers van Montmartre", door het geheele gezelschap Menist

meer. Op 20 februari kwam de kwestie zijdelings ter sprake in de raadsvergadering. Door het fanfarekorps 'Wilhelmina' was ook toestemming gevraagd om een filmvoorstelling te mogen geven in een schoollokaal, maar ook nu had het college dit geweigerd, dit omdat het de eerste keer was dat de vereniging een dergelijke voorstelling gaf. Door het raadslid Kievit werd op het verzoek van de vereniging teruggekomen. Immers de Vrijwillige Landstorm had wel toestemming gekregen om een film te mogen vertonen. De burgemeester antwoordde hierop dat de Vrijwillige Landstorm van nationaal belang was en in tegenstelling tot de vereniging eerdere voorstellingen had gegeven. Door de wethouder Vervoorn werd een nadere toelichting geven. Het college was unaniem van mening geweest dat de filmvoorstelling van de vereniging een enigszins politiek karakter had en had daarom het verzoek afgewezen. Want zo stelde hij: 'wanneer men het orgaan dier Vereeniging leest, kan niet ontkend worden dat zij een politiek doel nastreeft'. Het fanfarekorps kreeg ondanks twee tegenstemmen toch toestemming de voorstelling in een schoollokaal te houden.

Drie jaar later speelde een vergelijkbare kwestie, nu voor het houden van een zogenaamde 'kunstavond'. De vereniging wilde nu eind maart 1934 een ontspanningsavond voor de arbeiders in de schoollokalen organiseren. Door het college werd opheldering gevraagd over het doel van deze avond en daarnaast inzage in het programma. Het programma werd toegestuurd maar nog steeds wist het college niet of de 'neutraliteit' - voorwaarde voor de verhuur - gewaarborgd was. Men vroeg dan ook de volledige teksten van de programmapunten op. Op 11 januari werd het verzoek afgewezen, want de samenkomst had een 'propagandistisch karakter' en inwilliging zou een 'gevaarlijk' precedent scheppen. Met name tegen het programmapunt 13 koesterde men grote bezwaren. Dit was een klucht genaamd 'Eer gaat een Kemel...', met een 'profane' strekking aldus het college.

Waar ging deze klucht dan eigenlijk over? Hoofdrolspeler was de vrek Cesar Gier, vergelijkbaar met Scrooge. Deze zit op een stormachtige avond in het najaar in een sober gemeubileerde kamer weer eens zijn geld te tellen. Door zijn nicht wordt hier commentaar op geleverd en verwezen naar een dorpsgeenoot met dezelfde opvattingen en die na enkele voortekenen plotseling overleed. Door de dominee was toen gezegd 'Eer gaat een kemel door het oog van een naald dan dat een rijkard zal ingaan tot het Koninkrijk der Hemelen'. Duidelijk werd hier bedoeld op het onderscheid tussen arm en rijk en een betere verdeling van de goederen. De neef van de vrek was ook duidelijk geporteerd van een ontwapeningspolitiek - het gebroken geweertje!

- en wilde dat er meer werk kwam voor de arbeiders. Dit was ondermeer te bereiken door 'En fortien liet ik opruimen. Fortien waar we niets aan hebben'. De nicht, neef en haar verloofde doen zich voor als geestverschijningen om de oom de stuipen op het lijf te jagen zodat hij zijn leven zou verbeteren. Dit lukt en Gier ondertekende zelfs de lijst voor de werkelozen. Vanuit het standpunt van het college gezien had dit stuk inderdaad een propagandistisch karakter, de vraag blijft of de aanwezigen op de feestavond dit zo opgevat zullen hebben. Overigens was ook het gedicht 'De Soldaten' van A. van Collem niet ontbloot van commentaar tegen bestuurders. Strofen als 'Werpt uit den zadel hem die U beval' en 'Dat Aarde beve en doodsfreeze kom over de heerschers die U hadden uitgezonden' laten niets aan duidelijkheid te wensen over. Dit gedicht was gericht tegen de waanzin genaamd oorlog. In de jaren dertig kampte men een wereldomvattende economische crisis die ook voor de Nederlandse bevolking grote gevolgen had. Naast vele stakingen als bijvoorbeeld die bij de Chamotte-Unie te Geldermalsen was ook het beruchte incident waarbij op het oorlogsschip 'De Zeven Provinciën' muiterij uitbrak uit onvrede met de salarisverlagingen. Zal de muiterij geen grote gevolgen hebben gehad voor de besluitvorming te Herwijnen, de langdurige staking te Geldermalsen had een gewelddadig karakter gehad en de vereniging was ook hierbij betrokken geweest. Geheel bevreemdend is het dan ook niet dat beide verzoeken werden afgewezen.

R.H.C. van Maanen

Bron: Gemeentearchief van Herwijnen 1920-1936. Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad en de serie ingekomen en minuten van uitgaande stukken rubriek gemeentewet.

De neringdoeners.

Aan het einde van de negentiende eeuw telde Herwijnen ± 1800 inwoners, waarvan het merendeel in de landbouw werkte. Op de twee steenfabrieken werkten 41 mensen. Naast werk in de landbouw en industrie waren er nog de ambachtlieden en de kleine neringdoeners (winkeliers, kleinhandelaren). Herwijnen kende in die tijd vier bakkers, twee smeden, drie kleermakers, vijf timmerlieden, een huisschilder, een vleeshouwer en een molenaar. In het begin van de twintigste eeuw waren de resultaten in de landbouw ongunstig. Door gebrek aan werk in de wintermaanden heerste er onder de arbeiders armoede. Alleen de veehouders kenden aan het begin van de eeuw goede jaren, maar toch werd de technische vooruitgang ook in Herwijnen merkbaar. In 1903 werd L.H. Looyen de eerste telefoonhouder in Herwijnen. Nederland wist tijdens de Eerste Wereldoorlog neutraal te blijven. Toch gingen de mobilisatie en oorlogstijd niet ongemerkt aan de Herwijense samenleving voorbij. De inundatie (het onder water zetten van lage landen als middel tot verdediging) van de polder bracht veel schade toe aan de gewassen. Ook de brandstofschaarste was een groot probleem. Werkeloosheid en armoede behoorden voor de arbeiders tot het gewone levenspatroon. De stempelkaart (bewijs van werkeloosheid) werd een begrip. In de jaren 20 was er een groei van winkeliers en kleinhandelaren (neringdoeners) in Herwijnen.

Willem van Leersum, zelf winkelier geweest heeft een lijst samengesteld met namen van winkeliers in Herwijnen in de twintigste eeuw.

Gijs van Maaren heeft ook een lijst gemaakt met naam en toenaam en waar men woonde.

In deze uitgave van ons verenigingsblad worden de eerste 20 winkeliers en kleinhandelaren van Herwijnen beschreven. In de volgende uitgave worden er nog eens 34 neringdoeners beschreven.

1. Willem Vroegh (De Duif) kruidenier in het rot op den berm, vente langs de deur met o.a. zelfgebreide sokken en zelfgevangen vis. Gestopt in de jaren van 1930.

2. Wed. Klop uit het rot. Kruidenier, geopend in 1918 en in 1926 verhuist naar de Geerstraat. In 1932 verkocht aan Ruth Kaldenberg, kruidenier, kapper, eierhandel en klompenverkoop. Overgenomen door zijn zoon Huib Kaldenberg. Gestopt in 1986.

Voor kruidenierswaren,
boter, kaas en eieren:

R. KALDENBERG

GEER B 116 - HERWIJNEN

Ook Uw adres voor 2-daags kuikens en hennen
Tevens eieren-verzamelaar

3. Gijsbert van Meeteren (Paerel) ook uit het rot. Kruidenier, tussentijds 6 jaar caféhouder in de "Roskam". Gijsbert stopte in 1948 met zijn winkel. In het voormalig café de "Roskam" is nu de kapsalon en boetiek van Willie Macleanne gevestigd (is begonnen in het huis bij den Hoek).
4. Hamerpacht broodbakkerij, voortgezet door de gebroeders Van der Bijl met kruidenierswaren en drogisterijartikelen. Laatstgenoemden stopte met broodbakken in de jaren 1960 en in de jaren 1970 met de winkel. De bakkerij is voortgezet door Wigmans uit Hellouw die in de jaren 70 aldaar een zaak is begonnen en met bakken in Herwijnen is gestopt.

Uw adres voor

Kruidenierswaren en
Drogisterij-artikelen

IS en BLIJFT

Firma A. v. d. Bijl & Zonen

Tevens te koop groote sjoelbak en groote winkel-vitrine

5. *L. van Leersum afkomstig uit Baarn begonnen in 1892 als manufacturenhandel in het huis waar nu Rientje van der Wal, horlogerie is gevestigd. In 1924 kocht Van Leersum de woning van de familie Mijnlieff. Winkel gestopt in 1988.*

6. *Bakkerij "De Hoog" in 1919 overgenomen door P.C. Engelvaart. In 1958 kocht P. Kaldenberg het uit 1865 daterende pand en vestigde zich als slager en kruidenier in Herwijnen. In de jaren 60 verhuist naar de Zworrelstraat. Het pand aan de dijk werd overgenomen door Jan ter Heide schilder en schilderswinkel. Gestopt in 1997.*

Een feestelijk gezicht

heeft U altijd, wanneer U bij Uw gelegenheden
Uw GEBAK en BROOD betreft uit

Engelvaart's bakkerij

Beleefd aanbevelend:

P. C. ENGELVAART
Electrische brood- en banketbakkerij
HERWIJNEN

7. *Willem Maclean kruidenier en verkoop textiel (zie nr. 3).*

Voor Kruidenierswaren
en Manufacturen naar:

W. C. Maclean
C 14 Herwijnen

8. *Jan Willem van Zee kruidenier en tabaksverkoop. Begonnen in de jaren 1930 gestopt in de jaren 1950.*

Uit voorraad leverbaar:

Tabak, sigaren en cigaretten

Aanbevelend,

VAN ZEE

C 12, HERWIJNEN

9. *Arie Ton. Smederij en winkel in huishoudelijke artikelen.*
10. *Bastiaan Doruiter kruidenier in de jaren 1930. Overgenomen door Bas en Dien Vroegh (Haka). Winkel naast voormalige pastorie van de Gereformeerde Kerk. Winkel gestopt in de jaren 1940.*
11. *Krijn Bok, kruidenier. Overgenomen in 1924 door P.A. de Fockert. Pand is in de oorlogsjaren afgebrand.*
12. *Gijs Kaldenberg, verkoop textiel. Verhuisde na de oorlogsjaren van de Katerdam naar de voormalige vleeshouwerij van de joodse familie Van Straten. Gijs Kaldenberg vertrok in 1958 naar Gorinchem.*

HET JUISTE ADRES

VOOR

Manufacturen, Bedden, dekens
Bedrijfskleeding
Balatum, Karpetten
Petten, enz.

is altijd geweest

G. M. KALDENBERG

HERWIJNEN, - Katerdam A 87

LEVERANCIER AAN FABRIEKEN

13. *Jan Kaldenberg (geen familie van Ruth en Gijs Kaldenberg). Jan was kruidenier en woonde aan de Molenstraat. In 1942 overgenomen door Tuske van Leersum, kruidenier, drogisterij en huishoudelijke artikelen. Tuske stopte in 1983 met de zaak en dochter Jetty nam de zaak over. In 1987 verhuisde Jetty naar de voormalige openbare kleuterschool aan de Zworrelstraat. Het pand aan de Molenstraat werd in 1990 afgebroken.*

14. *Firma Hendrik van der Wal en Aaltje van der Wal-Ofringa, manufacturen, overgenomen door A. van der Wal.*

Uw adres voor **manden en rietmeubelen**
is en blijft
Firma M. H. A. van Tuil & Zonen
Moleneind - Herwijnen

15. *Jan van Tuijl, gehuwd met Mieneke Vroegh, mandenmakerij. Jan ventte door het dorp met potten en pannen.*
16. *Arie Bijl, timmerman en timmerwinkel aan de Waaldijk ter hoogte van de molen. In de winter was Arie schaatsenslijper. Koenraad Bijl, broer van Arie, was ook timmerman en grote karweien deden zij samen. De zoon van Koenraad, Joost heeft de zaak overgenomen aan de Molenstraat naast de dokterswoning.*
17. *M.H. de Roon, schildersbedrijf. Overgenomen in 1963 door Jan ter Heide (zie nr. 6).*

Ook bij U
komen wij schilderen!

Schilders- en Behangersbedrijf
M. A. DE ROON
te Herwijnen

18. *Geer van der Meiden, Molenstoep. Gestopt in de jaren 70.*

Het oud en vertrouwd adres
voor **schilderen en behangen**

19. *Koen van der Wal, Waaldijk naast Geer van der Meiden.*

DAMES- EN HEERENKLEEDING

Stoomen en verven

Besteedt Uw punten goed!

MODERNE COUPE PRIMA AFWERKING

K. J. v. d. Wal - Herwijnen

20. *Egas en Nolda van der Wal gingen samen met de kar door het dorp om olie te verkopen. Egas was ook orgeltrapper en klokkenluider van de Nederlandse Hervormde Kerk.*

Rijmpje uit 1950

*Herwijnen is bekend
Om zijn heerlijke fruit
En van der Bijl beschuit
Olie van Egas en
Bier van de Muis
Juffrouw Kolff der huis
En dan heb je nog alles niet gezien
Dan moet je gaan kijken
Bij Willem Maclean*

M. van Maaren, augustus 1997.

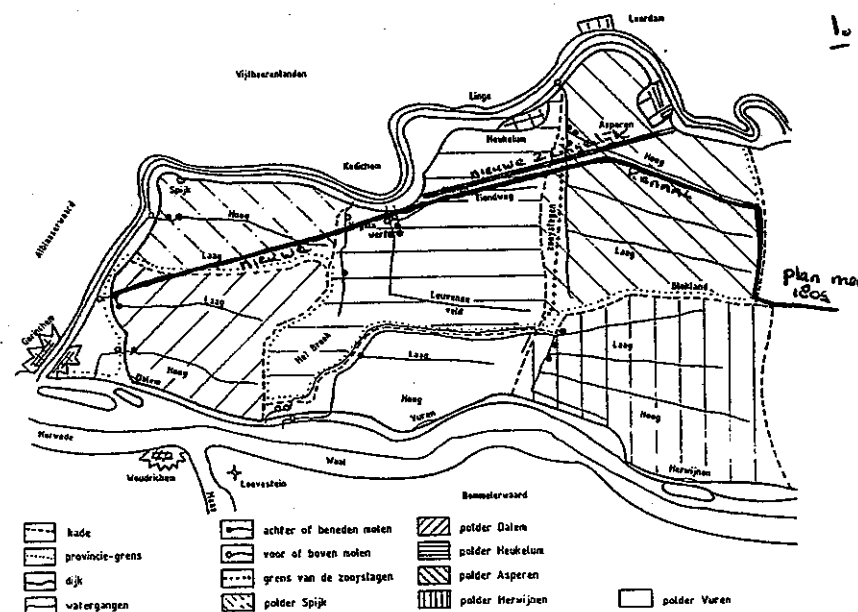
Bronnen:

- *Over Heren, Weiden en Kastelen van Aart Bijl*
- *Herwijnnense vertellingen van Marinus van Maaren*
- *Willem van Leersum*
- *Gijs van Maaren*

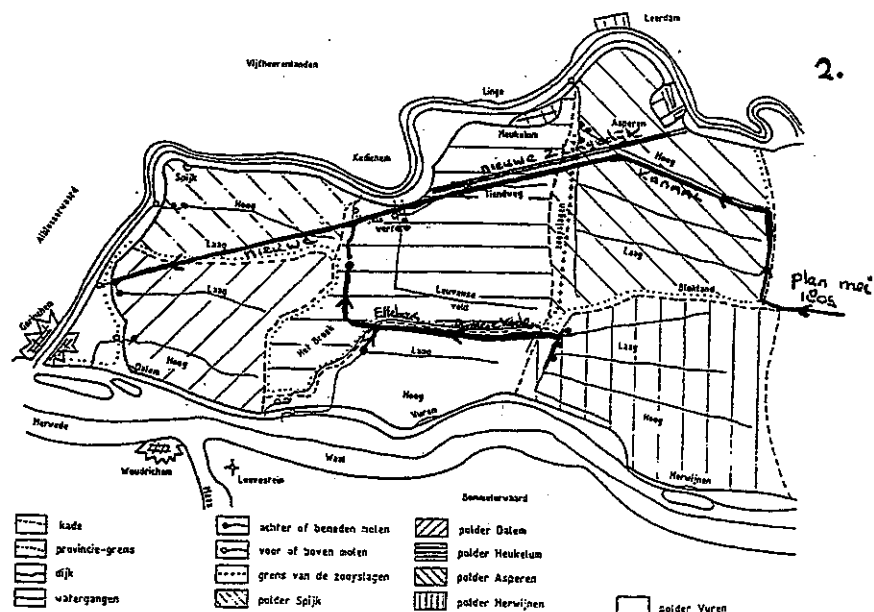
De polder Vuren en de Herwijnnense boezem (ca. 1450 - 1940) IV

Op 4 juni 1819 schreef J. Blanken Jzn, inspecteur-generaal van de Waterstaat en de Publieke Werken, een uitgebreide brief aan de Commissie van Steenenhoek, waarin hij zijn plannen voor het Kanaal van Steenenhoek en de uitwatering van Vuren en Herwijnen uitvoerig uiteenzette. Hij kwam met drie plannen met bijbehorende begrotingen, die hij met elkaar vergeleek.

Plan N.I was het minst kostbare. Het hield in het graven van een watergang van de Grote (of Kromme) Elleboog naar de Broekse watermolen en vandaar langs de zuidzijde van de Spijkse Achterdijk tot aan de in aanbouw zijnde Tielerwaardse hulpsluis in de Zuider Lingedijk bij Sprokkelenburg (tussen Spijk en Laag Dalem). De totale kosten van dit plan werden geraamd op f 99.551,- (tegenwoordig ongeveer 10 miljoen gulden).

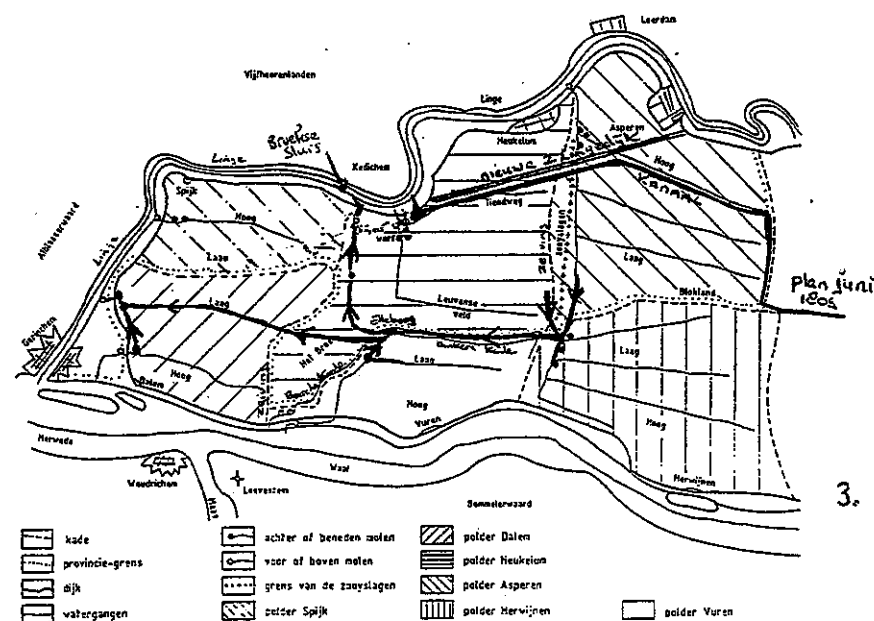
Plan N.II kwam grotendeels overeen met het vorige plan maar vanaf de Broekse watermolen moest langs de westzijde van de Broekse boezem een kanaal worden gegraven via de kortste weg naar de Linge. Daar zou een nieuwe sluis moeten worden gebouwd en een boerenwoning worden afgebroken. De totale kosten bedroegen hier f 130.990,—.

Plan N.III uiteindelijk was eveneens gebaseerd op Plan N.I. Maar nu zou de nieuwe uitwatering door de Broekse boezem lopen. De boezem zou dan wel moeten worden verdiept, de kaden worden verhoogd, de Broekse molen worden verplaatst, een nieuwe sluis worden aangelegd, de oude fundamenten van de in 1809 weggespoelde Broekse voormolen worden opgeruimd en een boerenwoning worden afgebroken. Dit alles zou f 148.420,— kosten (zie kaartje 1). Bovendien eiste de polder Heukelum in het laatste geval twee nieuwe molens om de kwel van het vreemde (Herwijnnense) water te kunnen afmalen, waardoor de kosten nog hoger zouden uitvallen. 1

Blanken had hiermee zijn visie aangepast aan de wensen van de verschillende polderbesturen waarmee hij de maanden daarvoor regelmatig overleg had gepleegd. Zelf was hij aanvankelijk een voorstander van het doortrekken van de Herwijnnense boezem van de Grote Elleboog recht door het Heukelumse Broek en het Dalemse Veld op de nieuwe Sprokkelenburgse sluis. 2

Hoe mooi en noodzakelijk de plannen ook waren, ze werden niet uitgevoerd. Koning Willem I had er geen geld voor over. Nog in het begin van de jaren twintig had Nicolaas Rom (onder andere rentmeester van de heer van Vuren en Dalem, eigenaar van de glas- en steenfabriek in Vuren, korte tijd ook heer van Herwijnen en lid van de Commissie van Steenenhoek) geijverd voor een aansluiting van de uitwatering van de polders Herwijnen, Vuren en Dalem op de Linge en het Kanaal van Steenenhoek via de Broekse sluis.

Op 15 juni 1824 ging er een schrijven van het Departement van Algemene Zaken naar de gouverneur van Gelderland waarin stond dat op het departement niets bekend was van een contract waarbij de polders Vuren en Herwijnen een uitwatering op de Linge en het Kanaal van Steenenhoek zouden krijgen ten laste van de overige belanghebbenden. De koning had laten weten bezwaren te hebben om deze aanleg op kosten van de aan het Kanaal van Steenenhoek betalende landen te laten verrichten. De polders Herwijnen en Vuren zouden dit maar voor eigen rekening laten doen. Het departement zou er echter geen moeite mee hebben als de provincie die kosten zou willen dragen. 3 Het polderbestuur van Herwijnen haakte begin 1825 af en bleef bij de oude uitwatering op de Waal. 4

De watersnood van 1827 bracht opnieuw grote schade toe aan de landerijen van de polder Herwijnen, evenals de aanhoudende regenval in 1829 die een groot gedeelte van de polder onder water zette. De uitwatering was 'zeer slecht' stond te lezen in het 'Tableau van classificatie der grondeigendommen' van 6 oktober 1829. De armoede in Herwijnen nam toe. In 1830 was het al niet veel beter, opnieuw veel regenval en een slechte afwatering. Meer dan 450 mensen waren aangewezen op bijstand op een bevolking van ongeveer 1780 zielen!!

Burgemeester Boellaard liet de gouverneur van Gelderland op 20 maart weten dat alle ellende was toe te schrijven aan de 'hoog schadelijk en aller ongunstigste waterlozing op de Waal'. Hij vervolgde zijn schrijven met 'deze waterlozing geschiedt met drie molens op zekere boezem den welke zich in eene vliet vormt, agter Vuuren heen loopt, dan eindelijk aan 't einde van dien polder door nog twee molens op de rivier de Waal door een sluisje op de dijk wordt bewerkstelligd, daarbij is de polder bij sententie (vonnis) van het toenmalig hof van Arnhem aan zeker maalpeil gebonden 't geen sedert de rivier of derzelver bedding telke jare verhogen schadelijk wordt en dit aller nodigt en kostbaar'.

Het vooruitzicht om de polders Vuren en Herwijnen op het Kanaal van Steenenhoek aan te sluiten was al in 1817 door Boellaard en Nicolaas Rom, heer van Vuren en hoofdschout van de heer van Wayenstein, ondersteund. Samen met een van de belangrijkste Herwijnnense ingezetenen, M. van Arendonk, hadden zij het plan ontworpen om de uitwatering van de Waal te verplaatsen naar de Linge. Volgens Boellaard werd hun plan gedwarsboomd door hoogheemraad L. de Bruin. De Bruin had al zijn invloed in Herwijnen aangewend om een meerderheid in de geërfdenvergadering tegen de aansluiting op de Linge te laten stemmen. Hierbij had hij zelfs de 'ouden heer Van den Steen' beledigd. In 1830 kreeg de polder Herwijnen opnieuw toestem-

ming van de koning om op de Linge te gaan uitwateren, mits de polder de aansluitkosten en contributie vanaf 1819 zou betalen. Voorstanders in Herwijnen waren vooral Boellaard en L. van Zandwijk. Het was volgens Boellaard echter weer L. de Bruin en zijn factie (partij) die deze plannen verhinderden. 5

Aart Bijl, Vuren

14 februari 1997

1. Algemeen Rijksarchief, 's-Gravenhage, archieven inspecteurs van de Waterstaat 2.16.06, inv.nr. 283, brief van J. Blanken en Jzn van 4 juni 1819.
2. t.a.p., brieven van maart en april 1819.
3. Rijksarchief Gelderland (RAG), Arnhem, archief GS, inv.nr. W136/4, stuk nr. 55.
4. Mededelingenblad Historische Vereniging "De Heerlijkheid Vuren", nr. 11, december 1995, p.13-14.
5. Gemeentearchief Lingewaal, Asperen, archief gemeente Herwijnen, brievenboek Burgemeester 1828-1830, brief nr. 39 van 20 maart 1830.

Nieuw boek over deze streek door Aart Bijl.

Watersnoden, dijkverzwaringen, rivierverbeteringen, polderbesturen, watermolens, paardenfokkerij enz. enz. in de periode 1809 - 1940 komen ruim aan bod in het nieuwe boek van Aart Bijl: "Het Gelderse Water. Waterstaatkundige en sociaal-economische ontwikkelingen in de polders van de Westelijke Tielerwaard (1809-1940)" dat in de loop van september 1997 zal verschijnen als handelseditie van zijn proefschrift hoopt te promoveren aan de Rijksuniversiteit van Leiden.

Het boek wordt uitgegeven in het formaat 16 x 24 cm en omvat ca. 350 blz. incl. tientallen afbeeldingen, tabellen, foto's en kaartjes. De waterstaatkundige, agrarische en bestuurlijke ontwikkelingen in de polders Herwijnen, Asperen, Heukelum, Vuren, Spijk en Dalem worden uitgebreid behandeld. Enkele van de behandelde onderwerpen zijn watersnoden, dijkverzwaringen, rivierverbeteringen, afwateringsproblemen, polderbemaling, Nieuwe Hollandse Waterlinie, onder-water-zettingen, bevolkingsgroei etc. etc.

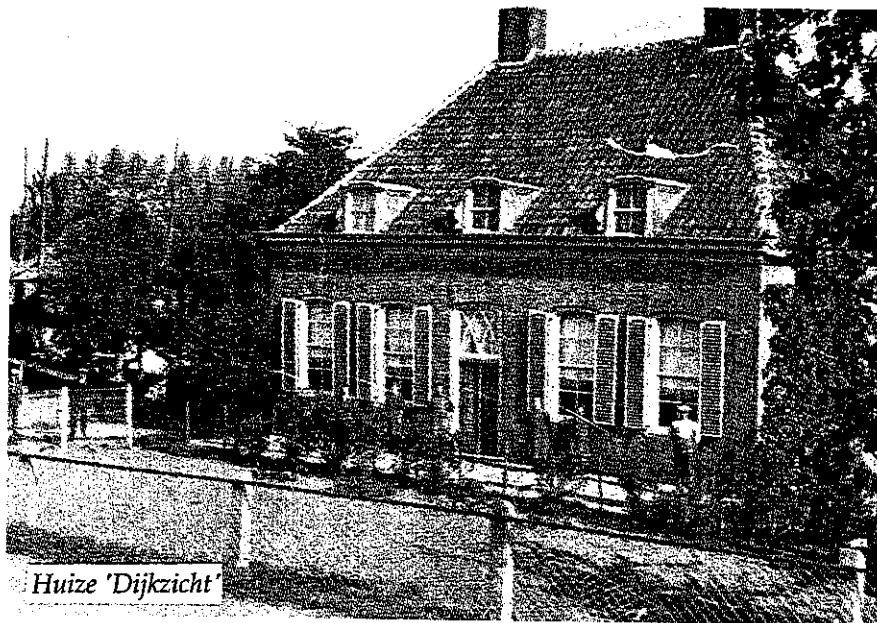
De winkelprijs van dit boek bedraagt f 59,95. Leden van de vereniging worden in de gelegenheid gesteld dit standaardwerk aan te schaffen voor de prijs van f 49,95. Reserveren kunt u bij uw bestuur of bij de auteur.

Van „spijbelaar” tot generaal

Een beschrijving van de geschiedenis van de Maatschappij van Weldadigheid zonder aandacht voor haar stichter, generaal-majoor Johannes van den Bosch is niet denkbaar.

Dr. J. J. Westendorp Boerma, aan wiens publicaties wij vrijwel alles wat wij van deze boeiende, maar ook omstreden persoonlijkheid weten, te danken hebben noemt hem: „Een geestdriftig Nederlander” en daarmee lijkt hij goed gekarakteriseerd.

Johannes van den Bosch, thuis in zijn kinderjaren Jan genoemd, werd geboren op 2 februari 1780 in het Betuwse Herwijnen, waar zijn vader dokter was.

Hij was het eerste kind uit het huwelijk van Johannes van den Bosch en zijn tweede vrouw Adriaantje Ponigh. Over zijn jeugd jaren is niet véél meer bekend dan dat de jeugdige Jan als een haantje de voorste de dorpsjeugd aanvoerde bij hardhandige ontmoetingen met de jeugd uit naburige dorpen en dat daaruit grote moeilijkheden voortkwamen. Of zijn ouders daarin aanleiding hebben gevonden hem naar een kostschool te sturen in Tiel, valt niet te zeggen. Wel weten wij dat het hem daar allerm minst beviel. Hij besloot er dan ook weg te lopen, maar ging daarbij niet over één nacht ijs. Wetende dat Herwijnen ongeveer dertig kilometer van Tiel was gelegen marcheerde hij vijf uur achtereenvolgend over de stadswallen rond Tiel om er zeker van te zijn dat zijn 9-jarige benen hem die lange weg zouden kunnen dragen.

Na zich nog een paar dagen rust te hebben gegund, trok hij stilletjes de deur van de kostschool achter zich dicht en liep langs de Waaldijk naar huis. Hoe het allemaal is afgelopen, is niet bekend. Mogelijk hebben zijn ouders hem de volgende dag rechtsomkeert gestuurd, misschien ook is er een andere oplossing gezocht om het lager onderwijs te voltooien. Dr. J. J. Westendorp Boerma zegt daarover:

„Erg grondig is zijn lager onderwijs in elk geval niet geweest, want zelfs toen hij de hoogste functies in den lande bekleedde bezondigde hij zich veelvuldig aan taal- en spelfouten. Dit heeft hem niet belet een omvangrijke kennis op velerlei gebied te vergaren door een onverzadelijke leeshonger en een intense belangstelling voor het praktische leven. Zo groeide hij op tot een autodidact met een eigen kijk op de dingen, die hij zich niet gemakkelijk liet ontnemen.”

Omdat zowel grootvader als vader Van den Bosch praktiserend arts waren geweest, lag het voor de hand dat Jan de familietraditie zou voortzetten. Vader Van den Bosch liet hem, als voorbereiding op een medische studie, voor drie jaar inschrijven als apothekersleerling bij Mr. C. P. van der Hulst in Amsterdam. Dat gebeurde op 8 december 1795, dus nog net in het jaar van de, als „bevrijding” geannonceerde bezetting van Nederland door de Fransen.

De 15-jarige Johannes ontdekte al spoedig dat het pillendraaien zijn avontuurlijke en levendige geest maar matig bekoorde.

Zijn belangstelling bleek meer uit te gaan naar een militaire loopbaan. In zijn vrije tijd begon hij wiskunde te studeren.

Zijn leermeester ontging de geringe animo voor het apothekersvak niet en schreef, zonder Jan's medeweten, aan vader Van den Bosch.

Deze kwam een paar dagen later naar Amsterdam en liet zich overhalen zijn zoon een geregelde studie te laten volgen in de wiskunde en in de civiele- en militaire bouwkunst. In deze studie maakte de jonge Johannes van den Bosch zulke goede vorderingen dat zijn leermeesters hem op 18 juli 1798 bekwaam verklaarden voor genie-officier.

Johannes v. d. Bosch (1780-1844).

Vier dagen later solliciteerde hij al bij het Comité tot zaken van den Oost-Indischen Handel en Bezittingen te Amsterdam naar een plaats als genie-officier in Batavia. Zijn in de derde persoon gestelde brief „krioelde van spelfouten, maar ademde een wakkere geest”, aldus Westendorp Boerma. De nu 18-jarige Johannes voegde een aantal getuigschriften aan zijn brief toe en enkele eigenhandige schetsen van fortificaties. Hij bood verder aan zich bij eerste scheepsgelegenheid en op eigen kosten naar Batavia te begeven.

Het Comité heeft niet lang hoeven nadenken over het voorstel van Van den Bosch. Al op 26 juli 1798, vier dagen na zijn sollicitatie, werd hij benoemd tot eerste luitenant op het gewone tractement van 50 gulden per maand.

Het jonge officiertje liet er geen gras over groeien. Met een bij voorschot uitgekeerd salaris van een half jaar op zak, vertrok hij een paar weken later naar Kopenhagen om zich voor de grote reis in te schepen op een neutraal schip. Deze omweg was nodig om de Engelse blokkade te omzeilen, waardoor Nederland getroffen was als gevolg van het met Frankrijk gesloten verdrag.

Deze blokkade was zo doeltreffend, dat al in drie jaar niet één Nederlands schip Java had weten te bereiken.

In de loop van het jaar 1799 kwam de inmiddels negentien jaar geworden Johannes in Batavia aan. Hij kon onmiddellijk aan de slag. Er moesten fortificaties en andere versterkingen worden gebouwd tegen een Engelse aanval die werd verwacht. In augustus 1800 kwam die aanval en Van den Bosch onderscheidde zich daarbij als commandant van een batterij zodanig, dat hij kort vóór zijn eenentwintigste verjaardag werd bevorderd tot kapitein-adjutant bij de gouverneur-generaal, mr. P. G. van Overstraten.

Enige tijd later, na het overlijden van de gouverneur-generaal, werd Van den Bosch belast met de leiding van het Topografisch Bureau, wat Westendorp Boerma er toe brengt zich af te vragen:

„Hebben zijn opmetingen in de Bataviase Ommelanden kapitein Jan de lucht gegeven van een verleidelijke speculatie? Althans werd hij voor 25.000 rijksdaalders eigenaar van enige duizenden morgen, grotendeels woestliggend, land ten Zuidwesten van de hoofdstad. Hoe hij aan die zak vol rijksdaalders gekomen is, blijft in het duister. Van zijn tractement kan hij ze niet hebben overgespaard. Misschien heeft hij bij vrienden geld opgenomen. Het landgoed heette Soedimara. Van den Bosch verhuurde het aan een Chinees, de mandarijn der 4e klasse Tjan Hoek, want voorlopig kon hij er zelf weinig aandacht aan schenken.”

Na de vrede van Amiens (25 maart 1802) gaven de Engelsen bijna alle op Nederland veroverde koloniën terug waaronder de Molukken. Van den

Bosch werd belast met de overname en het in betere staat brengen van de verdedigingswerken.

Op 15 mei 1804 werd hij, teruggekeerd in Batavia, bevorderd tot majoor-adjudant bij gouverneur-generaal Johannes Siberg en een paar maanden later, op 2 september 1804, trad hij in het huwelijk met de 17-jarige Catharina Lucretia de Sandel Roy, een dochter van de commandant van het Indische leger.

In november 1806 dreigde er opnieuw een Engelse aanval en Van den Bosch werd belast met een vleugel-commando. Het kwam echter niet tot een landing.

Kort na zijn zevenentwintigste verjaardag werd Van den Bosch bevorderd tot luitenant-kolonel en adjudant-generaal. In die tijd was hij belast met de leiding van expedities in de binnenlanden van Jacatra en Bantam waar een aantal landeigenaren door de inlanders was vermoord. Hij stelde bij die gelegenheid vast, dat de opstandige inlanders door hun landheren tot het uiterste waren gekweld. Van den Bosch trok daar lering uit. Toen dan ook in de naaste omgeving van het landgoed Soedimara, van de zeven eigenaren er omheen, er zes werden vermoord en alleen hij en zijn buurman Vogelaar, die de inlanders goed behandelden, geen aanval hoefden af te slaan, begreep de jonge landeigenaar daar goed aan te hebben gedaan.

Het voor Van den Bosch gunstige tij keerde toen, begin 1808, Daendels, zoals we al zagen een radicale zoon der revolutie, aan het bewind kwam in Oost-Indië. De nieuwe machthebber zag niets in de door Van den Bosch ontworpen verdedigingsplannen voor Batavia. Van den Bosch zag het een paar maanden aan en vroeg vervolgens eervol ontslag wat hem, na herhaald verzoek, op 18 mei 1808 werd verleend met de rang van kolonel. Spoedig daarna vestigde hij zich op Soedimara, waar hij zich geheel aan zijn landgoed kon wijden. Echter niet lang. De moeilijkheden met Daendels liepen opnieuw hoog op en tenslotte gelastte deze Van den Bosch en zijn gezin binnen twee maanden Java te verlaten.

Hij verkocht Soedimara voor 150.000 rijksdaalders, hoewel de waarde inmiddels, door het in cultuur brengen van de woeste grond, op 200.000 mocht worden geschat.

Omstreeks 1 november 1810 ging het gezelschap in Soerabaja scheep op de brik „De Oprechte”, met bestemming Bordeaux. Dicht bij deze haven werd het scheepje onderschept door een Engels oorlogsschip, waarna het werd opgebracht naar Plymouth. In Engeland wilde men Van den Bosch als krijgsgevangene in een kamp onderbrengen, maar zich beroepend op zijn ontslag uit de militaire dienst, kreeg hij gedaan, dat hij met zijn gezin in de omgeving van Londen onderdak mocht zoeken. In 1812 keerde de

familie Van den Bosch terug in Nederland, uitgewisseld tegen een Engelse officier. Zij vestigden zich in de buurt van Herwijnen, waarschijnlijk in Tiel, waar Van den Bosch met ongeduld het toen al voorspelbare einde van de Franse overheersing afwachtte en zijn tijd besteedde aan het bestuderen van landbouwkundige en economische werken.

Toen de Fransen op 14 november 1813 Amsterdam ontruimden was hij kort daarna ter plaatse om zijn diensten aan te bieden en een werkzaam aandeel te nemen in de verdrijving van zich nog verzettende eenheden van het Franse leger.

Hij nam deel aan het beleg van Naarden, welke vesting na vijf maanden capituleerde. Het hier behaalde succes werd overschaduwd door het overlijden van zijn jonge vrouw, op 10 februari 1814 te Amsterdam, tijdens de belegering van de vesting.

Zodra Nederland weer een koninkrijk is geworden en Willem I als Souvereine Vorst is gekroond, verzoekt Johannes van den Bosch hem, in dienst te mogen blijven. Hij wordt opgenomen in een commissie die zich moet buigen over de reorganisatie van het Indische leger. Het rapport van de commissie is binnen een maand klaar en Van den Bosch wordt vervolgens belast met de leiding van alle zaken, die betrekking hebben op de koloniale troepen. Hij wordt benoemd tot kolonel bij de generale staf en geridderd met de Militaire Willemsorde 3e klasse om vervolgens als chef van de generale staf te worden gedetacheerd in Maastricht bij generaal De Constant Villars.

Op 24 november 1816 vond zijn militaire loopbaan een bekroning in zijn benoeming tot generaal-majoor titulair.

In deze periode van zijn leven begon de jeugdige generaal zich in te zetten voor de strijd tegen de armoede, waaronder velen in Nederland gebukt gingen. In 1819 nam hij zelfs ontslag uit de militaire dienst om zich geheel aan de realisering van zijn plannen te kunnen wijden.

De Maatschappij van Weldadigheid werd opgericht en de proefkolonie Westerbeeksloot kwam van de grond.

In 1827 werd hij weer tijdelijk uit zijn werk gehaald door koning Willem I. Hij werd toen namelijk door „een persoon, die geen tegenspraak duldde” aangewezen om, als commissaris-generaal van de West-Indische koloniën, in de West orde op zaken te stellen en dit gewest rendabel te maken. In de herfst van 1828 keerde hij terug in Nederland, werd bevorderd tot luitenant-generaal en benoemd tot Gouverneur-Generaal van Oost-Indië waar hij in 1830 arriveerde. In 1832 werd hij als, Commissaris-Generaal van Oost-Indië, bekleed met een vrijwel onbeperkte macht. Begin februari 1834 keerde hij terug naar Nederland om daar te worden benoemd tot Minister van Koloniën.

In 1835 werd Johannes van den Bosch in de adelstand verheven met de titel van baron bij eerstgeboorte. Toen hem op 25 december 1839 ontslag werd verleend als Minister van Koloniën, werd hij niet alleen Minister van Staat, maar kreeg hij ook de titel van graaf, eveneens bij eerstgeboorte. Na in 1842 nog te zijn gekozen als lid van de Tweede Kamer, overleed hij op 28 januari 1844, onverwacht, na een ziekte van twee dagen, in zijn woning „Boschlust” in Den Haag. Daags voor zijn vierenzestigste verjaardag werd hij begraven; een dynamisch geleefd hebbende man, door dr. J. J. Westendorp Boerma zo treffend geschetst met de woorden:

„Droom en daad ... Bij weinigen zijn beide begrippen enger verbonden geweest dan bij Van den Bosch. Ontelbaar waren dientengevolge de teleurstellingen. Maar het verging hem, zoals een jeugdvriendin schreef: „Eens, dat wij allerhande aangename Plannen vormden, zeide ik: het is jammer dat het Kasteelen in de lucht zullen zijn. Laat ze mij maar maken, was Uw antwoord, terwijl men ze bouwd is men tog gelukkig’.”

Gedenkpenning Van den Bosch

Een kiek van toen

Allereerst een reactie op een foto uit het vorige boekje, het betreft de foto van de Hervormde meisjesvereniging "Dorkas". Leen van Zandwijk uit de Achterweg maakte mij erop attent dat de gezusters Eelke en Heiltje met hun meisjesnaam niet Vroege maar Van Zandwijk heette. Hun moeder is twee keer getrouwd geweest. Eerst met Van Zandwijk, daarna met Jan Vroege vandaar het misverstand.

Dan nu een foto die gemaakt is op 1 april 1965 tijdens het jubileum van burgemeester Vermeulen toen hij 12½ jaar eerste burger van Herwijnen en Vuren was. Voordat Vermeulen de scepter in Herwijnen zwaaide, was hij ambtenaar in Deil waarna hij ook nog een aantal jaren gemeentesecretaris van de gemeente Zoelen is geweest. De eerste tijd dat hij in Herwijnen burgemeester was kwam hij met het openbaar vervoer vanuit zijn woonplaats Kerk-Avezaath naar ons dorp toe. Deze reis maakt hij totdat zijn woning aan de Achterweg opgeleverd werd, welke hij "De Polshof" noemde. In 1967 werd hij benoemd tot burgemeester van Katwijk waar hij tot zijn pensioen is gebleven. Een klein jaar geleden is onze oud burgemeester Vermeulen op 86-jarige leeftijd overleden.

Herwijnen, Burgemeester Vermeulen

Dan nu de namen van de personen die op deze foto staan.

We draaien met de klok mee en beginnen op de 6.

Daar staat de nestor van de PvdA uit de jaren 50 en 60 Daan van Horssen. Dan Aart van der Meijden en Jan van Maaren, Hen van Arkel en Jan van Boggelen. Achter tegen de muur zien wij Gerrit van Zee, correspondent en verslaggever van De Gecombineerde. Daarnaast een onbekende, dan Huib Kaldenberg en Jaap Wever. De heer Maas, gemeentesecretaris van Herwijnen, heft het glas en neemt er nog een. Gelukkig zijn er ook nog dames op de receptie, maar wie de eerste dame is? Ik hoop dat u het weet. Dan twee leerkrachten van de Christelijke lagere school mejuffrouw Van Leerdam en de laatste is Bas Biesheuvel die toen nog baardloos was.

U begrijpt dat ik graag de ontbrekende namen van deze personen op de foto wil weten en daar heb ik de hulp van de leden van "Den Ouden Dijk" bij nodig. Herkent U een van de onbekende personen geef mij dan een seintje. In de volgende "kiek van toen" hoop ik erop terug te komen.

Jaap de Kock

Van de redactie.

Voor u ligt boekje nummer 6 van ons verenigingsblad.

Mede namens het bestuur wordt u een voorspoedig 1998 toegewenst.

Tot nu toe heeft Marinus van Maaren steeds de copy aangeleverd voor dit stukje. Na rijp beraad is besloten hierin enige verandering aan te brengen, in die zin dat ook andere redactie- en/of bestuursleden dit deel van het verenigingsblad zullen verzorgen. Vandaar dat u onder dit stukje de naam van de penningmeester aantreft. U zult het mij niet euvel duiden als ik van de gelegenheid gebruik maak iets over de "penningen" van de vereniging te schrijven.

Zoals veelal gebruikelijk in het eerste nummer van het nieuwe jaar volgt een korte terugblik op het voorbije verenigingsjaar, alsmede een blik in de nabije toekomst. Dit naar mijn mening goede gebruik wil ik in stand houden.

De in 1997 uitgevoerde activiteiten kunnen als geslaagd worden genoemd. Zonder op de verschillende onderdelen in te gaan kan gesteld worden dat de ruime belangstelling duidt op een grote mate van betrokkenheid en dit betekent voor het bestuur een stimulans om op de ingeslagen weg door te gaan. Ook voor 1998 is door het bestuur een planning gemaakt van activiteiten. Zonder in detail te treden kunt u er van op aan dat begin juni weer een zomeravondwandeling zal worden georganiseerd.

Als extra activiteit zal medio 1998 door de vereniging een boekje worden uitgegeven over de geschiedenis van het fanfarekorps "Wilhelmina", dit ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van dit muziekkorps. Te zijner tijd zal nadere informatie worden verstrekt waar en voor welke prijs dit boekwerk kan worden gekocht.

Hiervoor heb ik reeds aangegeven iets over de "penningen" te schrijven. Welnu, ik wil u vriendelijk verzoeken de contributie voor het jaar 1998 zo spoedig mogelijk over te maken op de bankrekening van de vereniging (nr. 36.67.12.314). Voor de goede orde merk ik op dat met ingang van 1998 de contributie is vastgesteld op f 20,- per jaar.